

Regionálne Trampské Združenie - Pezinok

Malokarpatský občasník

ročník 9

1/2017

Zima v Malých Karpatoch v pozadí Trojárová 578m/nm

Stretnutie pri pietnom stĺpe - november 2016

Pred piatimi rokmi vztýčili trnavskí trampí v tichom zákutí potlachovej lúky pod zrúcaninou hradu Korlátko pietny stĺp, na ktorom postupne pribúdajú malé pliešky s menami kamarátov, ktorí sa odobrali na svoj posledný, večný vander. Pod ním sa občas rozhorí pár kahancov, pri výročných potlachoch alebo obyčajných vandroch, pri túrach, lesných brigádach alebo výletoch na hrad. No už tradične sa na uctenie pamiatky na kamarátov koná začiatkom novembra aj Dušičkový pochod.

Aj v prvú sobotu po tohtoročnom sviatku Pamiatke zosnulých sa ráno na železničnej stanici v Trnave zišli kamaráti - domáci, ale aj z Bratislavy, Modry, Pezinka, Piešťan, dokonca aj z Olomouca, aby sa vlakom presunuli

na zastávku Cerová - Lieskové. Trasa asi dvojhodinového pochodu opäť viedla poľom k panelovej ceste, okolo kameňolomu, potom lesnou cestičkou, kedysi starostlivo udržiavanou pasúcimi sa ovcami z dávno zrušeného salaša. Zakrátko sme z nej odbočili do pieskového svahu, kde sa medzi stromami ukrýval obľúbený flek nášho kamaráta Gauča. Zopár rokov tu na jeho pamiatku stojí kamenný pomník, pri ktorom sme zapálili kahance a zaspomínali. Opäť sme sa vrátili na chodník a za Čiernym potokom vyhľadali drevený pomník s menom nášho dávneho kamaráta Drda. Pri zapálených kahancoch a tónoch Bochovhovho bendža sme si zaspievali Drdovu obľúbenú pieseň Doney Gal. Potom sme sa vydali strmým svahom k Rozbehom. Niektorí volili trasu asfaltkou cez dedinu, s krátkym občerstvením v šenku, niektorí šli poza humná, lesnou cestičkou

priamo na potlachovú lúku. Tu pri pietnom stĺpe sa všetci postretali akurát na dohodnuté pravé poludnie. Aj tí, ktorí prišli zo Sokolských chát, medzi nimi aj pár maródov, ktorí by stupák nezvládli. Pri stĺpe sa vyprofilovala hudobná kapela v zložení Sára, Stino, Kaki, Kešo a Bocho, aby zahrli niekoľko piesní, ktoré si všetci aj zaspievali.

Potom sme sa presunuli do teplejšieho prostredia - do šenku na Sokolských chatách, kde sme pokračovali v spomínaní na kamarátov, ktorí tu s nami už nemohli byť. Kamarátka Froschka nás ponúkla výbornou fazuľovicou. Muzikantov tu už doplnili ďalší, nemohol chýbať Piťo s kontrabasom. Bocho približne v tom čase už zapaloval cestou na Bukovú v Čertovom žľabe sviečky pre Čturu a maršala Gaba, ktorých pamiatku si chodíme spoločne uctiť na jar.

Stravec

Karpatské horstvá časť druhá, piate záverečné pokračovanie.

To už nás čakal posledný strmý stúpak, no a ten skoro trojmetrový plot. Počas zimy boli popri ňom v snehu prešlapané chodníčky a viditeľné stopy po krvi, ako sa tá úbohá zver šúchajúc sa o plot snažila z obory uniknúť von. Podstatne menej stôp bolo z tej vonkajšej strany plota, čo samo svedčilo o nevelkom záujme zvere o rekreáciu v obore. V závere výšlapu sme len prešli kúsok lesa a už sa ukázala „naša“ záhrada s ubytovňou „Holint“. Po nejakom čase sa tam objavila skupina trampov, trochu mladších a viedlo ich pekne zdravo vyzerajúce dievča, všetci tak okolo osemnástky. Po zoznámke sme sa dozvedeli, že sú to trnavskí trampí z T.O. Pardál a ona že je Lessy. Naše pozvanie do chalupy odmietli s tým, že oni chodia na druhú stranu budovy, keďže nás nechceli rušiť a tobôž nie vylomiť náš hlavný vchod. Tak sme sa zhodli aj na ďalšom zotrvaní v bývalej horárni, keďže oni si už prispôbili bývanie v tej narušenej budove a celkom dobre sme spolu vychádzali. S nimi tam neskôr prichádzali aj iné tramské skupiny a osady, ale nezavadzali sme si, hoci o návštevy nebola núdza, teda my „prední“ a oni „od vedľa“ na kus reči aj so štrngnutím. Aj sme im poradili, že dole na Sklenných hutách v opustenej (ďalšej) horárni by ešte našli nejaké vhodné drevené zariadenia, ale oni to tam vo „svojom“ kraji poznali asi lepšie. Takže sme im len ukázali dve pevné postele zo zdravého dreva, čo sme si odtiaľ (Tony a Tonco) premiestnili na Holint. Ostatní si spravili paľandu (pričnu). To sa nedá zabudnúť aké boli tie potvory ťažké a cez ten plot sme mali čo robiť, aby sa nedodrúzgali. Ved' preto sa to robilo na dva krát.

Dnes sa na tie Sklenné huty chodievala na tzv. „Uvítanie jari“ a ten zbytok horárne tam ešte stojí, čo sa nedá povedať o Holinte, ktorý musel vtedajším červeným kmérom strašne vadiť, keďže ho zbuldozérovali do priľahlého lesa a zrovnali tak so zemou všetku ľudskú prácu generácie horárov aj so spomienkami novodobých obdivovateľov toho nádherného kraja v ríši lesov a Bielej skaly (561m) pod masívom Jelenca-Geldeku (694,4-694,7m). Ten kraj sme veľmi intenzívne prešlapali a spoznali aj rýchlo pochodmi, trebárs až na Mon repos. Hrušky sme skladovali v sene pod strechou nad maštal'ou a najlepšie boli po mrazoch v zime a do jari, pravda ak vydržali. Statočne nám jednotlivo poslúžila aj útulná manzardka s pieckou a pavlačový balkón s dreveným schodišťom hore k nej na samom prednom priečelí budovy. Stade bolo možné vidieť (niekedy) za skorého rána v rade prichádzajúcu čiernu štrúdl'u divočiakov v celých rodinách obozretne sa približujúcich a vyňuchujúcich ovzdušie, aby sa nakoniec pod nami (4-5m) nezačali „pásť“ na popadaných slivkách aj s peckami, čo s rachotom praskali medzi ich stoličkami. Keď to nestačilo a cítili sa úplne bezpečne, tak starý kanec, ale aj bachyňa vrážali bokmi o kmeň stromov a slivky aj nedozreté padali na hlavy tých už podrastených, ale ešte znateľne pyžamových (pásikavých) nenažraných svinčiat, ktoré ich bleskovo konzumovali šťúchajúc sa pri tom do seba. Až starý zašiel trochu za dom a zacítil vo vánku človečinu, tak prvý odkráčal z tej pachovej zóny naspäť a to stačilo aj tým ostatným dospelákom a mladým, aby ho nasledovali preč, ale nie úplne, lebo ešte obišli popri lese nad horárňou budovu a zo zadnej strany sa priblížili k ďalším ovocným stromom, kým znovu nenarazili na tú smradľavú pachovú zónu, čo z nás aj v bezvetrí sálala a to im už asi zdvihlo adrenalín, aby najedované nadobro zmizli. Aj z takejto malej šťastnej príhody čitateľ určite postrehne, že aj v obyčajnom pozorovaní divočiny môžu mať zainteresovaní neopakovateľný zážitok bez ďalekohľadu na flinte, luku, či len s fotoaparátom.

Pokiaľ si ostatní špacírovali po Karpatoch a naberali do nôh kilometre, tak Lovec si väčšinou neodpustil samostatne preložiť všetky možné zákutia v okolí blízkej Bielej skaly (561m), ktorej sme ale hovorili Skaly (nie Skala), pretože to bol dosť dlhý masív skál, prudko až kolmo vyčnievajúcich nad ostatným terénom. Tam z vrchu tých brál, striedavo vysokých aj 10-20 m, sa bezproblémovo ale opatrne a v maximálnej tichosti dalo pod sebou pozorovať v závetří stáda spiacej, resp. odpočívajúcej (nikdy nespia všetci naraz) zvere každého druhu. V jednej

časti jelenia s ostrážitou starou jelenicou, prípadne aj starým šestnástorákom, čo sem-tam nedôverčivo čumeli aj na tie skaly, alebo na druhom konci Skál muflonia v podobnej ostrážitej zostave ba, i väčšej starostlivosti o tie odbiehajúce, nezbedné mladé jahňatá. Celá táto scenéria bola v tieni skál a lesa, takže na tú diaľku sa nedalo fotografovať bez približovacej techniky a už vôbec nie s malou „Mikrómou“. Preto tie zábery (nepodarené) chýbajú, ale v pamäti ostávajú. Približovanie sa „po vlastných“, po ich vyšlapaných jeleních chodníčkoch (pre kvalitnejší záber) z hora šikmo popri skalách dolu brehom je nanajvýš náročné a nutne sa musí praktizovať v ležiacej polohe za stáleho ručného odpratávania haluzí a kamenia s pred seba bez absolútneho šelestu. Ináč uvidíte len veľké biele zadky-zrkadlá, za veľkého rachotu vyplašeného, unikajúceho stáda. Návrat späť je taký istý (ak tam chcete prísť aj nabudúce) a na celé také divadlo si treba rozvrhnúť čas aspoň 2 hodiny a viac s pridaním pol hodiny na vyberanie kliešťov po vydarenom zátahu takej indiánskej školy. Ďalej, ako Biele skaly na západ končia (alebo pre iného začínajú), vedie za „plotom“ modrá značková cesta (chodník) smerom na Vysokú (754 m) a pri mieste Skalka sa napája na červenú značkovú „Štefánikovu magistrálu“ (vtedy ešte Magistrála SNP a predtým len Hrebeňovka). Tam je ďalej aj odklon oplotenia Zverince za Taricovými skalami na juh a až nad Zochovu chatu a Piesok, ďalej na severovýchod nad Papierničkou a Pílou. Potom na sever do Častianskej doliny a severozápadne cez Jelenec k „nášmu“ Holintu. Tu treba pripomenúť, že nikdy, ani v hovorovej reči, sme nepoužívali prívlastky typu : môj-moje, naša-naše, ako napr. náš Holint, naša Jama, môj chlieb, moje jedlo, moja pijatika atď., iba ak sa niečo týkalo ozaj osobnej veci, napr. moja peňaženka, nôž, čiapka, klobúk, pohár, liek... Najväčšie tabu malo však dievča patriace niekomu. To sa oslovovalo vlastným menom, a ak malo už tramskú prezývku tak podľa tej a prirodzene sa vedelo, ktoré komu patrí. Samostatné dievky mali osobitnú hierarchiu a vážnosť väčšiu ako hocktorý chlap. A tak, ako to už v živote chodí, aj našu osadu Jicarilla postihlo to „nešťestí“, keď sa jeden chlap po druhom začali tlačiť do „chomúta“ a volanie „genetiky“ prehlušilo „volanie divočiny“. To sa začalo niekedy pred neslávne-slávnym rokom 1968 a pokračuje hádam aj do dnes pevnými záväzkami, ale aj nepochybne rozuzlenými, novými, ba i duplicitnými, alebo divokými, ako to už doba „prikazuje“, ale taktiež aj výnimočne absolútne nezávislými. Podstatným javom však je, že aj v takomto životnom rozhodnutí panuje u nás slobodná voľba a vlastná vôľa.

Takto nejak sa uzavrel aj ten pomyslený prstenec trampov na bývalej horárni Holind, zazrúc prvý krát našich desperádov Bora a Sarku v r. 1963-64, potom už prišielcov z vojny (1965-7) Tuláka, Lovca, Dawsona, Palca, Wilyho, Fošiho, Frosta a kompletnú Jicarillu aj s Tajfuňákmi, aby sa nakoniec roztrhol nadobro v roku 1971 zbuldozerovaním tej zdravej horárne potentátni prirodzenia do príahlého bukového lesa. Ďakujeme tej nešťastnej prírode aj za to málo, čo nám tam vtedy poskytla!

Neprítomnosťou početných ženáčov nenastala síce doba temna, ale riadne zatočila kompasom „skalných“, zotrvajúcich zbytkov oboch osád, a to až natoľko, že Lovec, už opäť a nenávratne „slobodný občan republiky“ musel vehementne obhajovať existenciu osady na všetkých fórach (sleziny, potluchy...) a dušovať sa za kamarátov osady, že tento jav je len krátkodobo dočasný. Ale nemal celkom pravdu, lebo zhruba pätnásť rokov klamal aj sám seba. Samozrejme s Wilym, Srnkou a niekoľkými ženáčmi aj z Tajfúnu sa chodilo ďalej na staré miesta Samotárskeho údolia, Savany, Pasek, Totemu, Zošky Pochopiteľne na zničené dunajské fleky sa ešte nedalo chodiť, tak sa ako náhrada pre nás plavcov (Tony a Žabák) využívalo to rösenhaimské (Ružinov) Veľké jazero, kde sa doň ešte nedávno skákalo zo strmých brehov, ale s poriadnym rozbehom a odrazom nad začínajúcou plážou zo zosunutej pôdy v miestach bývalého hotela Junior , ale to len v lete a hlavne cez týždeň. Približne vtedy (zhodou okolností za zúriacej frašky „normalizácie“, keď sa medzi sebou vyhadzovali a drali o fleky vrchní „zástupcovia“ robotníkov) sa rozšírilo trampovanie až za Volhovisko, a to nielen cez už známe Košarisko s rozširujúcou sa chatárskou oblasťou, ale aj z opačnej Juranskej a tiež Limbašskej strany cez Medvedie údolie a Kozie chrby, na Prepadlé a Hančlovu dolinu (po juransky), alebo tiež Nemeckú dolinu (po našom), kde chodia dnes už aj trampí spojení osadou tohože názvu. Pravda počiatky tu bývali trochu ťažšie, vzhľadom na prítomnosť tam asi „jakživ“ tesne susediacich vojenských pásiem Tureckého vrchu, slúžiacich od nepamäti armádam rôznych typov (od konských po raketové) a režimov, hádam aj z mongolsko-tatárskych a tureckých návštev, keď tomu vrchu ostal ten názov po dnes. Niektorí si pamätáme (z roku 1959) aj tie staré výstražné tabule každých 100m vo všetkých jazykoch (slovenčine, nemčine, ruštine, maďarčine a záhorčine či češtine?) tu aktuálnych, na stromoch čo ich obrastali. Dnes sú už tie nové v slovenčine.

Tam, do tej „našej“ doliny, čo sa volá oficiálne Za Prepadlým (498m) sa bežne chodilo od chaty Cementár už vtedy po zelenej značke, ktorá skoro

v pravom uhle pred Prepadlým odbočovala východným smerom na červenú značku (dnes Štefánikovu magistrálu). Do samotného Prepadlého severne k Veľkému Prepadlému sa chodilo pozerat' najmä z jari, keď sa vody potokov Tureckého vrchu, teda z kopcov Tri kamenné kopce (584m), Kamenného vrchu (571m), Hrubého vrchu (564m), Somára (649m) s hukotom prepadávajú do podzemia a časť sa vlieva do Stupavského potoka. Do toho závrtnú jaskyniari viackrát vlievali farbivá a z časového rozdielu (rýchlosť horného potoka – a rýchlosť podzemného) zisťovali existenciu podzemných priestorov, z ktorých už farebná voda (ekologické farbivo) vytryskávala v Limbašskej vyvierajúcej pod Kozím chrbtom a naplňala potok v Medved'om údolí, ako aj na druhej strane hôr Stupavský potok pri Medených hámroch. V suchom letnom období sa do toho nebezpečného závrtnú spúšťali najodvážnejší jaskyniari, aby splnili životný sen prof. Silnického objaviť pri Bratislave väčšiu jaskyňu. Títo ľudia okolo aj trampov Karola a mladého Pekelníka sa jaskyniarstvu začali poloprofesionálne venovať. Mali podporu aj od chatára Fera Plevu a hlavný stan v jednom prenajatom zrubu na Košarisku. Chodili aj po celom Slovensku dopĺňať si vedomosti zo speleológie, ale za tie roky sa im tu väčšiu jaskyňu (mimo dier) nepodarilo objaviť ani za pomoci pána profesora (učil aj na gymnáziu na Grösslingovej ul. (pred tým Červenej armády) dejiny, zemepis a pod.) a rád speleológa Majka. Za ohybom na rázcestí značky vpravo do doliny Za Prepadlým stál voľakedy obrovský, bleskami rozčesaný buk s ohorenou čiernou puklinou. Napriek tomu ešte čiastočne dožíval svoj možno i 150 ročný osud. Dolina bola vtedy lemovaná hustou smrečinou a v zimnom čase sa konáre ohýbali pod ťarchou snehu, až vytvárali klenbu-tunel) nad krásnou lesnou cestičkou, pod ktorou sa v hlbokom snehu len veľmi pomaly a ťažko dalo predierať. Naopak, v ostatnom ročnom období bola radosť po tej tvrdej, ale zatravnenej cestičke chodiť, lebo bola takmer nehlučná a mimo spevavých operencov poskytovala pri striktnom dodržiavaní odporúčajúceho hesla „drž hubu a tichý krok“, priam kontaktnú ukážku (podívanú) zoológie karpatskej zvere. Platilo to pri obojsmernom prechode údolia prameňov Stupavského potoka. Srnčia pobežuje skoro všade, ale tu pred vami nerozhodne stáli často jednotlivo i v stádach čumiace oči danielčej, muflonej, ba i čiernych divočiakov. Teda až do vtedy, kým sa hypnóza končí a pri najmenšom pohybe, alebo nervozíte sa všetko nerozuteká a my konečne môžeme pokračovať ďalej. Stala sa aj taká príhoda, že sme išli do už pokrstenej „Nemeckej“ z hornej strany hrebeňovky a netušiac ničoho,

zrazu pred nami vľavo sa rozvlnila vysoká tráva asi 10 metrov od nás a začal sa pretek mladých páskovaných svinčiat za volajúcou materou, ale aj vpredu so starým kančiskom, ktorí pomalším behom a aj čakajúc na mladé, určovali smer úteku, pravdaže rovno pred nami a cez „našu“ cestičku do opačného kopca Podsomárskych lesov. Každý sme napočítali iné množstvo (Džipo, Jana, Tony a ďalší) mláďat, ale i tak sa nám ten priemer nezdal, lebo niektorí vyliezali na siahovice, čo tam „akurát“ vedľa cesty stáli, takže im tie počty nesedeli. Aj tak to číslo 14-15-16 alebo 10-12-14 kusov nesedelo, takže po Tonyho úvahe, že tí adoptívny rodičia mohli pojať za svoje aj mladé z iného vrhu (úhyn a pod.) sa po chvíľke mohlo pokračovať ďalej. Spomenutá vrchná cesta bola vlastne dlhé roky často používaná a za normálnych okolností trvala z Rače, Biely kríž, Malý Javorník nad flekmi Žabákom, Zálesákom a Ondatrami k lesnej škôlke nad Kozím chrbtom a dolu údolím na flek osady Fatuhiva asi 2½ (rekordy) -3 hodiny, v zime pešo 4-6 hodín (podľa prešlapaného snehu), a ďaleko neskôr na bežkách o 2 hodiny menej. Hoci sme to tam, niektorí starší trampí, dávno poznali už v 60-tych rokoch, slúžila nám trasa okolo celého Volhoviska včítane samotného vrchu i na prešlapávanie a spoznávanie kraja, ako aj na hubárčenie, prípadne ako „výpadovka“ na Pezinskú Babu. Tak samotné zatáborenie sa v okrajovom (hraničnom) lese Tureckého vrchu nás vtedy nenapadlo. Až nás tam kroky zaviedli v spoločnosti staro-nových kamarátov Plameňa, Lojza, Kecala, Ešusa, Barbusovcov a ďalších z T.O.Malých bobrov, ba aj samotára Dolfa a naturalizovaného lesného tuláka z Neštichu, Kocku. T.O.Fatuhiva bola skoro nepoznaná mladá trampska osada zo samých vysokoškolských študentov, ale veľmi ambiciózných pracantov a odvážlivcov, keď si trúfli vniknúť asi 20-30m do húštiny smrekovej mladiny už hraničiarskeho vojenského pásma s civilným sektorom borinsko-stupavským, jurským a limbašským polesím. Nie je známe ako sa pomerili so živým postrachom tej vojenskej oblasti pplk. Jabúrkom, ktorý odtiaľ vyduril takmer všetkých trampov, včítane petržalskej osady Trhani (či si až tam dovolili zablúdiť) a neďaleko nás, dole zanechali po sebe na fleku rozlúčkový drevený kríž s už nečitateľným dátumom odchodu. Fatuhiváci so svojim šerifom Gustom vlastne len najprv prerobili opustenú búdu lesných robotníkov na malú ubytovňu s dvomi pričňami po bokoch, teda štyrmi posteľami dosť širokými pre dvoch, v krajnom prípade aj dvoch na zemi, s maličkými kachľami a rúrovým komínom cez stenu. Radi nám ju prepožičiavali po celý rok, keďže študovali a ukázali sa len cez prázdniny. Obyčajne sme im

vtedy uvoľnili miesto a spali sme v stanoch, alebo pod širákom, lebo vnútri v malom priestore medzi tými pričňami sa dvaja nezmestili (pupkáči už vôbec nie). Pár okov, kým doštudovali, sme takto prespávali a vlastne sme prebývali vonku pri stole a ohnisku, v nečase aj pod natiahnutými celtami medzi stromami. Často sme chodili po okolí, alebo na Košarisko už s miestnym zrubovým bufetom (ten po rokoch vyletel do vzduchu po výbuchu plynovej bomby), poslednou zásobárňou potravín a tekutín (u Reháka) s príjemným posedeníčkom jak vnútri, tak aj vonku na drevených laviciach so stolmi. Lenže mládež doštudovala a zrazu sa pustili robiť (asi štyria-piati) riadny zrub a tá rovná strecha búdy (skade sme vyhánali neustále plchov) im poslúžila aj ako lešenie. Aj keď sa sprvu nezdali, dokázali počas prázdnin urobiť kanadský zrub z veľkých kmeňov zo širokého okolia, rozrezanými naprieč po dĺžke obyčajnými obojručnými pílamy, klinmi, tesárskymi sekerami, s'ahovákmi a hoblíkmi. Široko-d'aleko nebolo krajšieho zrubu a iste by im závidel a Jack London. Malú búdu potom rozobrali a upravili vnútro, ako aj okolie. Keď si tam začali nosiť frajerky a budúce ženy, bolo nám jasné, že sa bez zrubu nezaobídeme ani my. Podľa nášho náčrtu stavby, raz v lete Dolfo vykopal do svahu za prameňom sám taký veľký výkop, že keď sme sa vrátili z dovoleník v Bulharsku či Rumunsku (lebo inde sa vtedy ani nedalo a na Blatenské jazero- asi 1000 rokov už Balaton sa nám, Bratislavčanom ani neoplatilo), mysleli sme si, že chce stavať panelák. Ináč sa aj tej prvej malej búde hovorilo „na Dolfovu, príp. na Kockovu“. Dokonca sám položil štyri základné kmene zrubu asi v dvoch vrstvách, zrejme už so svojimi kamošmi z rajónu okolo reštaurácie a krčmy „Beseda“ (pri Policajnom riaditeľstve na Račianskej ulici), Kyselinku, Dočka a ešte jedného. Ešte ten rok už aj s Tonym vytiahli zvyšné steny aj na vysunutú manzardku a z tenšej tyčoviny sa robila strecha. To už pomáhali aj kamaráti z Malých Bobrov, Kastriša z Tajfúnu a Pištu Američana – tesára, za „výdatných“ rád Kocku, Foxa a iných. Nejaký materiál sa musel doviesť aj autami cez ten neschodný terén, napr. May Riveráckou dodávkou 1202 zázračne vyprostenou z výmoľov, alebo viac ráz od bukov pokrčený Gazík jicarillského Miška Forsta. Na strechu sa totižto použili objemné plechy z ofsetových hliníkových platní, ktoré však za dažďa neprijemne rámusili a neskôr sa museli vymeniť za drevené a potiahnuté terákom (Ipa). Nie veľkú životnosť mali aj okná z umelého skla (Astralón), ktoré porozbíjali „náhodní“ návštevníci od jedu, keď sa im málilo potravín a iných surovín z vybrakovanej zemnej zásobárne –

chladničke. To však neboli nám dobre známi tuláci typu Hvizdoš-Hvizdavy Dan, čo si cez týždeňv otvorenom zrubu „odpočinuli“ a niečo popapali, ale poloprofesionálni zlodeji a odpísanci, hľadani „utekáči“. Tí rozbili všetko, celé od horčičákov, skla, panvíc, ešusov, šporákových platní, okeníc (z vnútra) a podobne. Ani neboli jediní dobrodinci. Ešte počas stavby paľandy ako stropu zrubu a podlahy manzardky, sme s Dolfom dovláčili doslova v rukách a na pleciach fošne z bývalých šalungov, čo ostali roky zanechané stavbármi tých novodobých lesných asfaltiek (z priepustov vody pod cestou), dokonale očistené, osekane od betónu, vodou a cirokovými kefami až do žltá a zahoblovanými. Tie „niekto“ odbil a traktorom odviezol do „neznáma“, ako aj fatuhivákom doma vyzvarovanú pec, hore v búde vyšamotovanú (veru zmestil by sa do nej aj veľký moriak). Nakoniec si spravili druhú a zapustili ju „šrúbami“ aj s betónom do zeme, tak ako aj my sme novú paľandu robili znova, ale už z miestnej „lesnej hmoty“. Výmenou „turkov“ omladlo aj celé okolie a vzťahy sa vylepšili až do priateľských. Major Laco Cimbala bezproblémovo vyriešil aj legalizovanie niektorých dobrovoľných civilov vo svojom rajóne, ochotných pomôcť pri niektorých lesných prácach, napr. výsadba stromčekov a na samozrejme nezištnú pomoc pri protipožiarnych opatreniach. Veď vlastne všetci sme boli vyslúžilí vojaci a niektorí sme aj rukovali na Turecký vrch ako záložáci. Dolfo dokonca mal magnet na Jabloňové, keď sme sa vracali za tmy z Baby, takže si ho prešiel dole a ráno hore viackrát. Jasné, že neúmyselne. Presný opak v navigácii bol predsa len Kocka, ktorý mal asi ten azimutový kompas v hlave zabudovaný, čo bolo asi všetko, čím sa mohol (pri toľkých rečiach) pochváliť a ešte poznal rastlinky od mamy bylinkárky. Jena príhoda sa však viaže čisto na neho a Tonyho, keď raz pred Vianocami dorazil na Kockovu búdu udychčaný miestny horár Paleš s tým, aby sme si tam upratali a vyluftovali, že má vzácnu návštevu. No kto by už len bol zvedavý na špinavú chatrč v tom malebnom, ihličím voňajúcom prostredí? Tak sme si len na sucho pretreli oči, metlou sme včerajšie blato podšupli pod „posteľ“ a pripravili na oheň v kachličkách. No a už tam boli, takže sme sa von ani poriadne nedostali a to predstavovanie bolo veľmi trápne, lebo horár ich nepredstavil menom, len že sú z ministerstva a trochu by si v okolí aj zapoľovali (k tomu ale údajne ani neprišlo). Len si skúste predstaviť pred sebou chlapa v čisto poľovníckom oblečení aj s tirolákom na hlave, s opretou (alebo zavesenou) zdobenou kratšou puškou pri nohe blízko krásnych, bordových kožených čižmičkách pod kolená, tiež

zdobených nejakými cifričkami a s trochou do špičky končiacou sárou v našich končinách nevídanými. Tonyho musel Kocka posotiť, aby mohol ísť von, a aby ho prebral z očumovania. Ten síce uhol, aby sa zas zapozeral do tej bacul'katej naružovkastej tváre pred sebou v tieni toho klobúčika, keď do toho ticha zaznel veľmi príjemný hlas: „no tak ako si tu nažívate partizáni, môžeme sa pozrieť?“ Na to pristúpila aj jediná žena v obyčajnej svetlomodrej šušťákovej bunde a nejakou bielou pletenou čiapkou (alebo kožuštinovou?) tiež sa nahla trochu za rozčapené dvere. Nevedno prečo, hneď aj ustúpila a Kocka sa jej pýtal, či si nechce pozrieť náš zakrytý prameň, čo veľmi rýchlo prvého privítala, takže Tony sa mohol venovať tej pánskej časti návštevy a už trochu prebratý z prvého šoku otvoril na „dlážke“ poklop špajzy, vytiahol nedopitú fľašu Karpatského horkého (sladko-horký lepkavý oblbovák) a s dvomi horčičákmi v ruke chcel úprimne naliať host'om, ale druhú ruku mal obsadenú fľašou, takže ju otvoril zubami za štupeľ a musel ho vypl'ut' na posteľ, aby mohol otvoriť klapačku na uvítací ceremoniál. To skončilo fiaskom, keďže odmietli, ale slušne poďakovali a podobne dopadol aj pokus s pivom, ktoré otváral podobne, lenže už opatrnejšie, aby si nenaštrbil tie svoje ešte zdravé zuby o plechové víčko. Tony mu už nič neostávalo, len sa s „prepáčením“ napiť od smädu toho piva a ísť konečne z toho smradu von, kde už pani ... pila z vlastných dlaní studenú vodu z prameňa opodiaľ. Tiež odmietla horčičák na to tam na tyčke pripravenom. Prichádzajúc k nám, veľmi si ju pochvaľovala aj pred tým mužom a chválila aj tú búdku nad prameňom. Po neveľmi zdarilej konverzácii prišlo k veľmi milej rozlúčke aj s obojstranným vinšovaním k blížiacim sa Vianociam a Novému roku aj s podaním rúk návštevníkom (bez horára). Ako sa pohli dolu ku gaziku, pohli sa aj nejakí samopalníci dovtedy postávajúci dolu pri ceste a v lese. Vzali sme odporúčajúce slová pána ... z vojnového ministerstva na vedomie a tiež sme mu zapriali veľa zdravia a dobrý lov. Až o malú chvíľu sa náš pán poľsný vrátil, a že či vieme s kým nás zoznámil? Radšej sme sa robili nevedomí i keď sme mali rôzne predtuchy, až nám teda víťazoslávne oznámil, že to bol sám pán minister obrany, arm. gen. Martin Dzúr s manželkou! My na to, že to bolo od takého bojováka pekné, zavítať medzi trampskú, ako to ale sám generál povedal „partizánsku“ spoločnosť. Nevieme presne, či to malo neskôr nejaký súvis, ale už sme nezažili nepríjemné prekvapenia zo strany vrchného tureckého pašu. Z dnešného pohľadu po toľkých rokoch, keď našich letcov učia v Kuchyni americkí inštruktori lietať nad našimi hlavami, sa

nám to všetko zdá prinajmenšom úsmevné. Dlhé roky sa potom v Nemeckej robili väčšie výročia aj pečené prasce, ale nie divoké, lež naše biele domáce, donesené autopovozom Lukinom z Limbachu. Tam u nich v krčme sa taktiež končili všetky naše čundre. Pravdaže až po prekonaní dvoch Kozích chrbtoch a za vyvierčkou povedľa Hobovej chaty v Medved'om údolí, kde sa niekoľkokrát silvestrovalo pri počúvaní dua Hobo-Alenka a našich hlučných evrgrínoch.

V neskoršom období, keď už Dolfo prestal chodiť nakoľko sa začal starať o mladú rodinku so Spící Janou a nastali aj nejaké názorové nezhody, čo tiež život prináša nečakane. Časť tamojšieho zoskupenia jednotlivcov i tramských osád sa trochu preskupila a Džipo s Bobrami a niektorými zostávajúcimi členmi z Tajfúnu a pod. sa dohodli na založení novej STO (Spojenej tramskej osady) v Nemeckej doline, a dokonca si tú budú kompletne prestavali na väčšiu. To už ale Tony zarezával s osadou Čierny medveď, so starými kamarátmi ešte z Dunaja, čo stavali svoju budú pod Sedlom modranskej Baby nad Zochovou chatou. Ostal s nimi a na chate Drotárov, ďalších skoro dvadsať rokov aj s chatárkou Andou a jej dvomi dcérami Alenkou a Ivetkou v čisto tramskom spoločenstve aj s Medveďmi.

Tony Lovec

Silvestrovský výstup na Záruby.

32.ročník.

Silvester 2016 pripadol na sobotu a tak ranný vlak z Trnavy do Smoleníc bol plný turistov medzi, ktorými nechýbali, ani zástupcovia trnavských trampov. Za pekného mrazivého počasia okolo -10° C sa na výstup vypravilo niekoľko trnavských trampov z Túlavých psov: Šoko a Dufan z Bieleho Tesáka Mačeta, a TS. Froschka. Kamarát Šampón vyrážal zo Sokolských chát a s nimi sa stretol na vrchole Zárub. Zo Smoleníc im naproti vyrazili cez Hlboču aj Kutáč s Majom zo Štvancov a tiež Bublina z Bieleho Tesáka. Stretli sa v Čertovom žľabe, kde kamaráti pri pamätných doskách kamarátov Čútoru a Marshala zapálili pietne kahance. Na Vlčiarni si zavinšovali všetko dobré do Nového roku a rozlúčili sa s Kutáčom a Majom, ktorí pokračovali cez Škarbák do Lošonca. Stretli sme aj osadníkov zo Stratenej stopy Kakiho a Helenku, ktorí šlapali zo Škarbáku do Smoleníc. Cez Hlboču sa presunuli do smolenickej „Picérky“, kde si posedeli pri kávičke a dobrom pivečku. Z „Picérky“, sa rozišli, jedna partia do Trnavy, Šampón, Bublina a Froschka zamierili na Sokolské chaty, aby spoločne s ostatnými kamarátmi privítali Nový rok 2017. Silvestrovský večer strávili

pri gitare v spoločnosti kamarátov z TO. Gepard na chate u Kolena a Dáši. O polnoci privítali na lúke pri malej pagode rok 2017, ktorú zapálil Šampón, chatári privítali Nový rok veľkým ohňostrojom. Navzájom si pri šampanskom pripili a zavinšovali do Nového roku 2017 veľa zdravia, šťastia a pekných chvíľ medzi kamarátmi. *Bublina (redakčne upravené).*

Dlhé zimné večery.

Po skončení letnej trampskej sezóny väčšina tramských osád a samotárov zazimuje na svojich osadných búdach, alebo chalupách, prípadne ich prichýlia dobrí kamaráti. Čas dlhých zimných večerov si kamaráti na osadách trávia rôznou činnosťou. Počnúc rúbaním dreva, opravami campu cez písanie trampskej poézie a skladanie pesničiek, prípadne rezbárčením, alebo inej trampskej tvorivosti. Je to čas, kedy si môžeme realizovať nové nápady v tejto oblasti a vytvoriť si viac ukážok pre ďalší ročník Trampskej tvorivosti, alebo Tvorivých rúk trampov, ktoré poriadajú tramské spoločenstvá na Slovensku. Rozhodli sme sa uverejniť niekoľko rezbárskych prác z našej dielne na Cerovej, ktoré sme pripravili cez zimnú sezónu 2016-2017. Radi prijmemo aj zdravú kritiku na tieto diela, aby sme sa v budúcnosti vyvarovali prípadných chýb a nedostatkov. Touto cestou chceme osloviť aj ostatných kamarátov z trnavských tramských a samotárov, aby nám na našu stránku posielali príspevky zo svojej tvorby, aby sme ich mohli uverejniť na našej stránke. *Bublina a Froschka.*

<http://ztrtrnava.rajce.net/Tvorivost> -Bublina

O kamarátovi Bublinovi sme už písali veľa krát. Nedá nám však pripomenúť si ho aj ako o dopisovateľa Malokarpatského občasnika, Tramského spravodaja, či amatérskeho tramského umelca. Jeho tvrdé ruky sa priučili ťažkej práci kamenára v Hořicích na hradecko-královsku kde sa vyučil za kamenára a privoňal aj ku kamenosochárstvu na celý život. Jeho rukami vzniklo niekoľko pietnych symbolov pre kamarátov, maršala trnavských trampov Gaba, a Čturu v Čertovom žľabe pod Zárubami, kamaráta Gauča a Drda pri Čiernom potoku, či pietny totem na potlachovej lúke pod Korlátkom, niekoľko osadných totemov a plastik a nespočetné množstvo tramských upomienok - camrátok. Mnohé diela zverejňujeme v koláži na zadnej strane obálky tohto samizdatu. Niektoré jeho diela vidno na fotke v článku „*Stretnutie pri pietnom stĺpe*“ str. č.2. Ak sa prejdete dedinkou Cerová, tak niektoré jeho diela múdrej sovy, medveďa pozerajú na vás zo záhrady, alebo strážia chalúčku jeho zimných relaxov?

Prípadný záujemcovia o výmenu poznatkov v drevorezbárste s kamarátom Bublinoom majú možnosť sa skontaktovať aj prostredníctvom nášho kontaktu v tiráži.

Poznámka redakcie

Netopiere 2016

Decembrové počítanie zimujúcich netopierov do opustenej bane v nad Pezinkom sa konalo v nedeľu 11.12.2016. Tento krát po vstupe do tradične kontrolovanej štôlne sa ukázalo, že štôľňa je navštevovanejšia viac ako po iné roky pred tým. Pre dlhodobé sucho je štôľňa prístupnejšia a na miestach kde bola trvale zaplavená sa stala priechodnou. V nánosoch kalu bolo vidieť množstvo odtlačkov topánok od najmenších detských až po tie s veľkosťou aj 47. Po celej dostupnej trase boli vo všetkých možných výklenkoch porozkladané vyhoreté kahance, čo nasvedčuje tomu že si návštevníci robia z podzemia starých baní korzo a tým rušia prirodzené zimoviská netopierov. Krátko po vstupe do podzemia sa najskôr našlo niekoľko kusov zimujúcej mory pivničnej (*Scoliopteryx libathrix*), spravidla býva vždy blízko pri vchode nakoľko znáša často meniace sa teploty prúdenia vzduchu z vonku do štôlne. Žiaľ ani tie nemali tento rok kľudné zimovanie. Mnohé boli rozpučené pozabíjané po stenách štôlne. V časti kde zvyčajne býva teplota už stálejšia a zvyčajne sa tu nachádzajú skupinky netopierov bolo veľké sklamanie nachádzali sa tu len dva kusy podkovára krpatého (*Rhinolophus hipposideros*) aj to v najvyšších bodoch stropu štôlne, už na konci štôlne, ktorá je zaujímavá aj svojou rozširujúcou sa kvapľovou výzdobou. Presakuje do nej voda nadložia obohatená železom, ktorá niekedy zaplaví aj časť chodby, žiaľ tento krát tomu tak nebolo. Vďaka železitej vode sa tu vytvárajú limonitové stalaktity, stalagmity, jazierka a tiež rôzne útvary podobné závesom či ušiam. Na kvapľovej výzdobe sa dá kochať len okom. Tá každým rokom naberá a naberá, čo to do objemu i do krásy a veľkosti. Niektorým návštevníkom čoraz viac zavadzia, alebo si chcú za každú cenu odnieť kúsok nádhery sebou. Z nevedomosti o jej zložení si chcú odnieť kúsok výzdoby domov. Po dotyku rukou však rýchlo zistia, že to nie je možné. Sintrová výzdoba v odtieňoch žltá, okrová až červenohnedá obsahuje železo. Všetku nádheru, ktoré tvoria kvaple sú tvorené limonitom, čo je hydratovaný oxid železitý, to znamená, že je tak krehká, že sa okamžite dotykom rozpadá. Najkrajšia výzdoba bývala za zavodnenou časťou štôlne, kde sa už málo kto odváži. Naše železné jazierko ako sme ho pred mnohými rokmi nazvali nebolo poškodené, ale mnohá výzdoba bola rozbitá pravdepodobne palicami, ktoré ležali na zemi štôlne.

Navštívil som ešte jednu opustenú štôľňu, v ktorej sa netopiere nachádzali len ojedinele pre prievan, ktorý bol spôsobený vetracím komínom. Pred 15 rokmi bol urobený umelý zával prekvapením bolo, že zával nebola prekážka, pre zberateľov kermezitových, antiminitových valentinitových ježkov (druhy vzácnych minerálovale o tom niekedy nabadúce), ktoré boli na mnohých miestach povylamované z horniny. Po netopieroch však nebolo v tejto štôľni ani stopy.

Čo dodať na záver! Nuž o rok už asi nebude čo rátať, ani kchať sa na nádhernej kvapľovej výzdobe, ktorú v posledných dvoch desaťročiach zaznamenávali naše fotoaparáty!

Lewis TO. Mexico

